

SİNOP İLİNİN DOĞA TURİZMİ POTANSİYELİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE KORUNAN ALANLAR PERSPEKTİFİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

EVALUATION OF NATURE TOURISM POTENTIAL IN SİNOP PROVINCE FROM SUSTAINABLE TOURISM AND PROTECTED AREAS PERSPECTIVES

Hikmet HABERAL

Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi Araç Rafet Vergili MYO
hikmethaberal@kastamonu.edu.tr, 0000-0002-6525-5288

ÖZET

Bu çalışma, Sinop ilinin doğa turizmi potansiyelini sürdürülebilir turizm ve korunan alan yönetimi perspektiflerinin kesişiminde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, turizm destinasyonlarının sosyo-ekolojik dinamikleri, paydaş ilişkileri ve çevresel hassasiyetler gibi nicel yöntemlerle tam ölçülemeyen bileşenlerin derinlemesine yorumlanmasına olanak tanıdığı için nitel araştırma deseni tercih edilmiştir. Çalışmanın veri seti; ulusal ve uluslararası literatür, resmi raporlar ve 2024–2025 yılları arasında dört mevsim boyunca gerçekleştirilen katılımcı saha gözlemlerinden oluşmaktadır. Hamsilos Koyu, Aklıman ve ria tipi koylar, Erfelek Tatlıca Şelaleleri, İnaltı Mağarası, Boyabat Bazalt Kayalıkları, Sarıkum Tabiat Koruma Alanı, Akgöl, Kurugöl, Kozfındık-Bozarmut ve Bozarmut yaylaları, Karakum ve Paşa tabyaları ile Sorkun Şelaleleri gibi başlıca destinasyonlar; çevresel korunmuşluk, estetik ve sembolik değer, erişilebilirlik, konaklama kapasitesi, paydaş katılımı, dijital görünürlük ve taşıma kapasitesi planlaması gibi sürdürülebilirlik açısından kritik göstergeler temel alınarak SWOT tekniğiyle analiz edilmiştir. Bulgular, Sinop'un orman, kıyı, şelale, mağara ve sulak alan ekosistemleri bakımından doğa temelli turizm için yüksek kaynak potansiyeli ve nadir çekicilik unsurları barındırdığını; ancak literatürde kritik başarı faktörleri olarak tanımlanan sistematik taşıma kapasitesi yönetimi, kırsal alanlara toplu ulaşım, profesyonel açık alan rehberliği, çok dilli insan kaynağı, dijital destinasyon pazarlaması ve paydaşlar arası yönetimsel koordinasyon gibi alanlarda belirgin gelişim ihtiyacı bulunduğunu göstermektedir. Çalışma, güncel saha verileri sunması ve SWOT çıktılarının sürdürülebilir turizm kriterleriyle eşleştirilmesi açısından literatüre özgün katkı sağlamaktadır. Sonuç bölümünde, ilin rekabet gücünü artırmaya ve doğa turizmini sürdürülebilir kalkınma performansına dönüştürmeye yönelik stratejik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sinop, Doğa Turizmi, Sürdürülebilir Turizm, Korunan Alanlar

ABSTRACT

This study aims to evaluate the nature tourism potential of Sinop province at the intersection of sustainable tourism and protected area management perspectives. A qualitative research design was adopted in the study, as it allows for in-depth interpretation of components that cannot be fully measured through quantitative methods, such as socio-ecological dynamics, stakeholder relations, and environmental sensitivities. The data set of the study consists of national and international literature, official reports, and participatory field observations carried out in all four seasons between 2024–2025. Key destinations including Hamsilos Bay, Aklıman and ria-type coves, Erfelek Tatlıca Waterfalls, İnaltı Cave, Boyabat Basalt Columns, Sarıkum Nature Protection Area, Akgöl and Kurugöl lakes, Kozfındık-Bozarmut and Bozarmut plateaus, Karakum and Paşa bastions, and Sorkun Waterfalls were analyzed using the SWOT technique based on critical sustainability indicators, such as environmental conservation status, aesthetic and symbolic value, accessibility, accommodation capacity, stakeholder participation, digital visibility, and carrying capacity planning. The findings indicate that Sinop possesses high natural resource potential and rare attractions for nature-based tourism, especially in terms of forests, coastline, waterfalls, caves, and wetland ecosystems. However, the results also reveal a significant need for improvement in strategic success factors defined in the literature, including systematic carrying capacity management, public transportation access to rural natural areas, professional outdoor guiding services, multilingual human resources, digital destination marketing, and governance-based stakeholder coordination. The study offers an original contribution to the literature by providing up-to-date seasonal field data and matching SWOT

¹ Bu makale, 30–31 Ekim ve 1 Kasım 2025 tarihleri arasında Sinop'ta düzenlenen *Turizmde Alternatif Eğilimler ve Yenilikçi Yaklaşımlar Kongresi* adlı kongrede sözlü bildiri olarak sunulan ve kongre bildiri kitabında yayımlanan “**Doğa Turizmi Kaynak Değerlerine Yönelik Bir Araştırma - Sinop Örneği**” başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

outputs with sustainable tourism criteria. In the conclusion section, strategic recommendations were developed to enhance the province's competitiveness and transform its nature tourism potential into sustainable development performance.

Keywords: Sinop, Nature Tourism, Sustainable Tourism, Protected Areas

1. GİRİŞ

Doğa turizmi, küresel turizm eğilimleri içinde ekonomik kazancın çevresel ve toplumsal sürdürülebilirlik performansı ile dengelendiği bir destinasyon geliştirme modeli olarak kabul edilmektedir. Kitle turizminin çevresel baskıları artıran yapısı, turizm literatüründe destinasyonların “doğa ile uyumlu ürün geliştirme”, “taşıma kapasitesine duyarlı planlama”, “yerel halk ve paydaş yönetimi”, “kırsal mobilite ve erişilebilirlik”, “rehberlik hizmetlerinin profesyonelleşmesi” ve “dijital görünürlüğün uluslararasılaşması” gibi kriterler üzerinden değerlendirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Pandemi sonrası dönemde turist davranışları, açık alan rekreasyonu, kamp, trekking, mağara keşfi, jeolojik miras deneyimleri, kuş gözlemi, kırsal kültür ve yerel doğa rotaları gibi niş doğa turizmi segmentlerine yönelmiştir. Bu yönelim; çevresel farkındalığın artması, deneyim ekonomisinin güçlenmesi ve dijital platformların turist karar süreçlerinde belirleyici hale gelmesiyle hızlanmıştır. Doğa turizmi, destinasyonların coğrafi nadirlik ve estetik değerlerinin ekonomik performansa dönüştürülmesi kadar bu değerlerin korunma statüsü ve sürdürülebilir yönetim modelleriyle desteklenmesini de gerektirmektedir.

Sinop, Karadeniz Bölgesi'nin batı bölümünde, Türkiye'nin en kuzey ucunda konumlanan ve 175 km'yi aşan kıyı şeridi, %64 orman örtüsü, ria tipi koylar, çok kademeli şelale sistemleri, speleoturizme uygun mağaraları ve uluslararası öneme sahip sulak alan ekosistemleriyle doğa turizmi açısından yüksek çekicilik profili sunan bir ildir. Hamsilos Koyu, Aklıman ve ria tipi koylar, 28 kademeli Erfelek Tatlıca Şelaleleri, İnaltı Mağarası, Boyabat Bazalt Kayalıkları, Sarıkum Tabiat Koruma Alanı, Akgöl ve Kurugöl gölleri, Bozarmut ve Kozfindık-Bozarmut yaylaları, Paşa ve Karakum tabyaları ile Sorkun Şelaleleri Tabiat Anıtı gibi alanlar, ilin doğa temelli turizm kaynak envanterinin en önemli bileşenlerini oluşturmaktadır. Bu destinasyonlar, turistlere kamp, yürüyüş, manzara izleme, fotoğrafçılık, jeoturizm, mağara keşfi ve kuş gözlemi gibi deneyimler sunma kapasitesi açısından uygundur.

Ancak uluslararası ve ulusal literatür, Sinop'un bu potansiyelini stratejik planlama performansına dönüştürmede; kırsal alanlara toplu ulaşım, yönlendirme ve tabela altyapısı, profesyonel ve çok dilli rehberlik, paydaşlar arası yönetimsel koordinasyon, sistematik taşıma kapasitesi yönetimi ve uluslararası dijital tanıtım gibi stratejik başarı faktörlerinde görece geri kaldığını göstermektedir. Bu dezavantaj, Karadeniz'de Trabzon-Rize-Artvin hattı gibi daha gelişmiş destinasyon profilleriyle

rekabet bağlamında daha belirgin hale gelmektedir. Sinop'un doğal çekicilik açısından güçlü profili, literatürde doğa turizmi destinasyonları için tanımlanan nadirlik ve estetik peyzaj kriterleriyle örtüşmekte; ancak bu değerlerin sürdürülebilir kalkınma performansına dönüştürülebilmesi için sistematik planlama ve yönetim modellerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma, Sinop ilinin doğa turizmi potansiyelini sürdürülebilir turizm ve korunan alan yönetimi kriterlerinin kesişiminde değerlendirmeyi, literatürde tanımlanan kritik başarı faktörleriyle karşılaştırmayı, 4 mevsim güncel saha gözlemleri sunmayı ve SWOT çıktıları üzerinden uygulanabilir stratejik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel iddiası, Sinop'un doğa turizmi potansiyelinin analitik olarak güçlü olduğu, ancak stratejik yönetim ve tanıtım faktörleriyle desteklenmediği takdirde rekabet avantajının sınırlı kalacağı yönündedir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE / LİTERATÜR TARAMASI

Doğa turizmi literatürü, destinasyonların doğal kaynak profillerini ekolojik hassasiyet, peyzaj nadirliği, taşıma kapasitesi, paydaş yönetimi ve erişilebilirlik gibi göstergelerle birlikte değerlendirmektedir. Newsome, Moore & Dowling (2013), doğal alan turizmini ekolojik hassasiyet ve ziyaretçi baskısı bağlamında ele almış ve destinasyonların taşıma kapasitesi planlamalarıyla yönetilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Taşıma kapasitesi, doğal alanlarda turizm kullanımının sürdürülebilirliğini belirleyen temel çevresel planlama modeli olarak tanımlanmaktadır.

Buckley (2018), doğa turizmi ve ekoturizm gelişiminde çevresel yönetim göstergelerinin, karbon ayak izi izlemenin, çevre dostu konaklama altyapılarının ve ziyaretçi yoğunluğunun düzenli raporlanmasının zorunlu olduğunu belirtmiştir. Korunan alan turizminin sürdürülebilirliği, yalnızca doğal çekiciliğin korunmuş olmasıyla değil; bu çekiciliğin çevresel izleme sistemleri, yönetim modelleri ve yerel paydaşların ekonomik ve karar süreçlerine katılımıyla desteklenmesiyle mümkün olmaktadır.

Eagles, McCool & Haynes (2002), korunan alan turizminin yerel topluluklar üzerinde ekonomik kazanç ve çevresel farkındalık artırma potansiyeli taşıdığını, ancak bu kazançların sürdürülebilirliğinin ancak ziyaretçi baskısı izleme sistemleri, taşıma kapasitesi modellemeleri ve çok paydaşlı karar süreçlerinin işletilmesiyle mümkün olduğunu ifade etmektedir. Korunan alan turizmi, destinasyonların çevresel hassasiyetlerini yönetmede planlama gerektiren yüksek sorumluluklu bir modeldir.

SWOT analizi, literatürde turizm planlamasında stratejik karar destek aracı olarak kullanılmakta, ancak Helms & Nixon (2010) ve Kajanus, Kangas & Kurttila (2012), SWOT çıktılarının somut

aksiyon planlarıyla desteklenmediği takdirde yalnızca betimsel bir listeye dönüşme riski taşıdığını vurgulamıştır. Bu nedenle SWOT, sürdürülebilir turizm göstergeleriyle eşleştirildiğinde daha işlevsel hale gelmektedir.

Pandemi sonrası turist davranışları, destinasyon seçiminde dijital içeriklerin belirleyiciliğini artırmıştır (Xiang & Gretzel, 2010). Sosyal medya, kullanıcı yorumları ve dijital tanıtım içerikleri, doğa turizmi destinasyonlarının seçiminde güvenilirlik ve bilinirlik açısından temel rol oynamaktadır (Munar & Jacobsen, 2014; Tussyadiah, 2014). Bu durum, Sinop gibi doğal kaynak profili güçlü ancak dijital tanıtım performansı sınırlı kalan iller için uluslararası görünürlüğü stratejik bir başarı faktörü haline getirmiştir.

Türkiye’de doğa turizmi literatürü, Karadeniz Bölgesi’nin doğa turizmi altyapısı bakımından güçlü olduğunu, ancak iller arası rekabet bağlamında rotalaşma, rehberlik altyapısı, paydaş koordinasyonu ve dijital tanıtım gibi göstergelerin belirleyici hale geldiğini göstermektedir (Doğanay & Zaman, 2013; Şahin & Çakır, 2018; Öztürk, 2017; Yılmaz, 2020). Bu literatür, Sinop’un doğa turizmi potansiyelini stratejik başarı performansına dönüştürmede gelişim ihtiyacı bulunan alanları net biçimde işaret etmektedir.

Bu çalışma, literatürde tanımlanan doğa turizmi ve sürdürülebilir turizm göstergelerini Sinop’un güncel saha verileriyle karşılaştırmalı biçimde analiz etmekte ve literatürdeki metodolojik ve güncel veri boşluğunu doldurmaktadır.

Araştırma, Sinop’un doğa turizmi potansiyelini sürdürülebilir turizm ve korunan alan yönetimi göstergeleriyle birlikte değerlendirmek amacıyla nitel araştırma deseni kullanılarak yürütülmüştür. Nitel yaklaşımın tercih edilme nedeni, destinasyonların ekolojik hassasiyetleri, paydaş dinamikleri, dijital görünürlük ve deneyimsel çekicilik gibi nicel yöntemlerle tam ölçülemeyen bileşenlerin derinlemesine yorumlanmasına olanak sunmasıdır.

3. YÖNTEM

3.1 Veri Kaynakları

- Ulusal ve uluslararası akademik literatür
- Resmi kurum raporları (TÜİK, Tarım ve Orman Bakanlığı, UNWTO vb.)
- 2024–2025 yılları arasında dört mevsim boyunca gerçekleştirilen katılımcı saha gözlemleri

3.2. İncelenen Destinasyonlar

- Hamsilos Koyu
- Akliman ve ria tipi koylar
- Erfelek Tatlıca Şelaleleri
- İnaltı Mağarası
- Boyabat Bazalt Kayalıkları
- Sarıkum Tabiat Koruma Alanı
- Akgöl ve Kurugöl
- Kozfindık-Bozarmut ve Bozarmut yaylaları
- Karakum ve Paşa tabyaları
- Sorkun Şelaleleri Tabiat Anıtı

3.3. Analiz Tekniği

Destinasyonlar; çevresel korunmuşluk, estetik ve sembolik değer, erişilebilirlik, konaklama kapasitesi, paydaş katılımı, dijital görünürlük ve taşıma kapasitesi planlaması gibi sürdürülebilirlik açısından kritik göstergeler temel alınarak SWOT analizi ile değerlendirilmiştir.

3.4 Verilerin İşlenmesi

- Saha gözlemleri içerik analizi ile sistematize edilmiştir.
- Bulgular literatür ve resmi raporlarla çapraz doğrulama (triangulation) yapılarak yorumlanmıştır.
- Analiz sonuçları, literatürde doğa ve sürdürülebilir turizm için tanımlanan kritik başarı faktörleri ile eşleştirilmiştir.

Bu yöntem, Sinop'un potansiyelini literatürle kıyaslayarak hem güncel hem de analitik bir değerlendirme sunmayı mümkün kılmaktadır.

4. BULGULAR

4.1. Çevresel ve Coğrafi Kaynak Envanteri

Sinop ilinin %64'ünün ormanlarla kaplı olması, trekking, kamp, doğa yürüyüşü, bisiklet rotaları ve açık alan rekreasyonu için güçlü bir çevresel altyapı sunduğunu göstermektedir. Orman örtüsü, Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir ve doğa temelli turizm aktivitelerinin mekânsal temelini oluşturmaktadır.

Sinop'un 175 km'yi aşan kıyı şeridi boyunca uzanan ria tipi koylar, Karadeniz'de ender görülen kıyı oluşumları arasında yer almakta; Hamsilos Koyu ve Aklıman, peyzaj estetiği, sembolik destinasyon değeri ve doğa fotoğrafçılığı açısından literatürde tanımlanan çekicilik kriterleriyle tam uyum göstermektedir.

İl, çok kademeli şelale sistemleri (Erfelek Tatlıca – 28 kademe; Sorkun, Sorkun çevresi kanyon sistemi), mağara jeomorfolojisi (İnaltı Mağarası – 700 m) ve bazalt jeolojik mirası (Boyabat Bazalt Kayalıkları, bazalt sütunları 30–40 m) gibi nadir coğrafi unsurlar barındırmaktadır. Bu unsurlar jeoturizm ve speleoturizm için ürün geliştirmeye uygundur.

Ayrıca uluslararası öneme sahip sulak alan ekosistemleri (Sarıkum Tabiat Koruma Alanı, Akgöl, Kurugöl) kuş gözlem, biyolojik çeşitlilik turizmi ve çevresel farkındalık temelli turizm ürünleri için güçlü bir kaynak profili sunmaktadır.

4.2. Turizm Ziyaretçi Performansı (2017–2023)

Aşağıdaki ziyaretçi verileri, ilin doğa turizmi açısından güçlü bir yerli pazar çekimi oluşturduğunu ve 2022 sonrası yabancı turist ilgisinin hızla arttığını göstermektedir.

Tablo 1. Sinop İli Turizm Ziyaretçi Verileri

Yıl	Yabancı Ziyaretçi	Yerli Ziyaretçi	Toplam Ziyaretçi
2017	4.901	929.109	934.010
2018	18.582	1.025.393	1.043.975
2019	11.241	903.355	914.596
2020	2.325	455.507	457.832
2021	2.729	1.479.887	1.482.616
2022	17.403	1.712.318	1.729.721
2023	37.408	1.543.824	1.581.232

Temel gözlemler:

- 2020'de pandemi etkisiyle %50'den fazla ziyaretçi kaybı
- 2022'de 1.729.721 kişi ile en yüksek performans
- 2023'te yabancı turist ilgisinde %115 artış

4.3. Destinasyon Bazlı Gözlemler

Hamsilos Koyu

- Ria tipi koy oluşumu ile coğrafi nadirlik kriterini karşılıyor
- Kamp, fotoğrafçılık, manzara izleme için yüksek uygunluk
- Taşıma kapasitesi izleme ve yönetim modeli eksik

Akliman

- Sinop merkezinin 9 km batısında yer alan, uzun kumsal ve orman-deniz peyzajıyla kamp,
- Yürüyüş ve fotoğrafçılık için uygun;
- Taşıma kapasitesi ve paydaş yönetimi planlaması açısından geliştirilmesi gereken korunan bir alandır.

İnceburun

- Türkiye'nin en kuzey noktası olması nedeniyle sembolik destinasyon değeri güçlü

- “Kuzey rotası temalı” ürün geliştirmeye uygun
- Ziyaretçi yönetim ve yönlendirme altyapısı yetersiz

Erfelek Tatlıca Şelaleleri

- 28 kademeli yapısıyla Karadeniz’de benzersiz
- 4 mevsim gözlemlenebilir, trekking için uygun
- Toplu ulaşım, profesyonel rehberlik, çok dilli hizmet ve tabelalar yetersiz

Sarıkum Tabiat Koruma Alanı

- Kuş gözlem ve sulak alan ekoturizmi için uluslararası önemde
- Biyolojik çeşitlilik ve farkındalık turizmi için güçlü
- Dijital tanıtım ve paydaş yönetimi eksik

İnaltı Mağarası

- 700 m uzunluk, traverten yapılar, sarkıt–dikit çeşitliliği → speleoturizm için uygun
- Güvenlik, rehberlik, ürünleştirme ve dijital deneyim tasarımı eksik

Boyabat Bazalt Kayalıkları

- 30–40 m bazalt sütunları → jeoturizm + UNESCO adaylığı için uygun
- Uluslararası rota planlaması ve dijital markalaşma yok

Sorkun Şelaleleri Tabiat Anıtı

- 50 ha alan, 15 şelale, 2.3 km kanyon hattı
- Tabela, ulaşım ve uluslararası bilinirlik yetersiz

Sinop-Ayancık-Akgöl Turizm Merkezi: Sulak alan turizmi için uygun; ziyaretçi yönetimi sistematik değil. Doğal korunmuşluk yüksek, yürüyüş uygun; kırsal toplu ulaşım ve tabela yetersiz.

Kozfındık-Bozarmut & Bozarmut Yaylaları: Kamp/trekking potansiyeli güçlü; çok dilli rehberlik ve dijital tanıtım eksik.

Saray Göleti: Rekreasyon için uygun; çevresel izleme ve tesisleşme minimal.

Kurt Kuşu Plajı: Deniz-orman peyzajı güçlü; atık yönetimi ve taşıma kapasitesi planlaması yok.

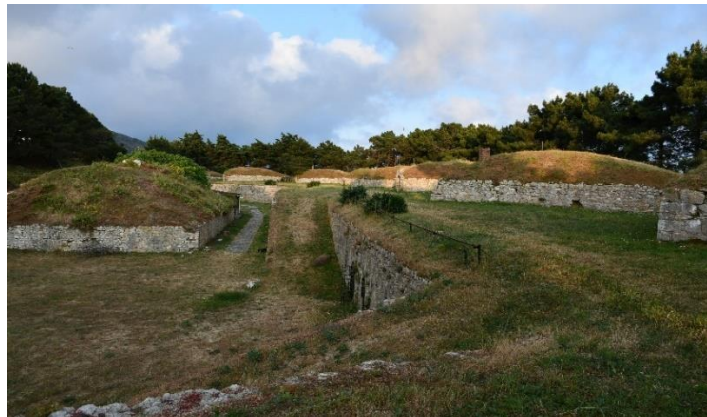
Nişi Göleti: Yerel ziyaretçi çekimi var; ulusal/uluslararası bilinirlik düşük.

Karakum Plajı: Şehir içi erişilebilirlik iyi; doğal alan-kumsal entegrasyonu plansız.

Paşa Tabyaları: Tarihi miras güçlü; doğa rotalarıyla bağlantısı geliştirilmemiş.

Sinop-Türkeli-Kurugöl Turizm Merkezi: Rota çeşitliliği uygun; toplu ulaşım ve çok dilli hizmet yok.

Sinop-Gerze Kozfindık-Bozarmut Yaylası Turizm Merkezi: Manzara ve yayla deneyimi güçlü; destinasyon markalaşması zayıf.

4.4. Dijital Görünürlük

Saha gözlemleri ve literatür karşılaştırmaları, Sinop destinasyonlarının dijital platformlarda (özellikle yabancı dil içeriklerde) sınırlı görünürlüğe sahip olduğunu, bu nedenle uluslararası turist karar süreçlerinde dezavantaj olduğunu göstermektedir.

4.5. SWOT Analizi Sonuçları

Güçlü Yönler

- %64 orman örtüsü
- Ria tipi nadir koylar
- 4 mevsim turizme uygun iklim
- UNESCO adaylığına uygun bazalt mirası
- Kuş gözlem ve speleoturizm çeşitliliği

Zayıf Yönler

- Konaklama kapasitesi sınırlı
- Kırsal toplu ulaşım yok
- Çok dilli rehberlik ve profesyonel guiding yok
- Tabela ve yönlendirme zayıf
- Taşıma kapasitesi izleme sistematik değil
- Paydaş koordinasyonu zayıf
- Dijital tanıtım uluslararası değil

Fırsatlar

- Küresel doğa turizmi talebi
- Niş segment geliştirme (trekking, kamp, kuş gözlem, jeoturizm, mağara turizmi)
- AR/VR destekli inovasyon
- Yerel halk katılımı ve üniversite iş birlikleri

Tehditler

- Plansız yapılaşma
- Taşıma kapasitesinin aşılması
- Bölgesel rakip destinasyonların gölgesinde kalma

- İklim değişikliği
- Sürdürülebilir yatırım eksikliği

5. TARTIŞMA

Sinop'un doğal çekicilik profili, literatürde doğa turizmi için tanımlanan **nadirlik ve estetik değer** kriterleriyle uyumludur. Ancak literatürde kritik görülen **başarı faktörleri** açısından şu eksikler öne çıkmaktadır:

- Sistemik taşıma kapasitesi yönetimi
- Kırsal mobilite ve toplu ulaşım
- Profesyonel ve çok dilli rehberlik hizmetleri
- Paydaş yönetim platformlarının kalıcı olmaması
- Dijital destinasyon pazarlamasının uluslararası aşmaması

Bu sonuçlar, literatürle paralellik göstermektedir ve Sinop'un **doğal kaynak zenginliğini stratejik yönetim ve tanıtım performansına dönüştürme ihtiyacını** net biçimde doğrulamaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sinop ili, doğa turizmi açısından **kaynak profili güçlü, coğrafi çekiciliği nadir** bir destinasyon karakteri sunmaktadır. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir kalkınma performansına dönüşebilmesi için **stratejik planlama, mobilite, rehberlik, yönetim ve dijital tanıtım** alanlarında gelişim zorunludur.

Öneriler

1. Korunan alanlarda **taşıma kapasitesi izleme ve planlama** uygulanmalıdır.
2. Kırsal alanlara **toplu ulaşım ve mobilite çözümleri** geliştirilmelidir.
3. Destinasyonlarda **tabela, yönlendirme ve bilgilendirme altyapısı** güçlendirilmelidir.
4. Doğa turizmi segmentlerinde **profesyonel ve çok dilli rehberlik (guiding)** sistemi kurulmalıdır.
5. İlin uluslararası görünürlüğü, **sosyal medya, mobil rehberlik ve AR/VR destekli dijital deneyimler** ile güçlendirilmelidir.
6. **Yerel halk, kadın ve gençlerin** sektöre ekonomik ve karar süreçleriyle katılımı teşvik edilmelidir.
7. Kamu-özel sektör ve üniversite iş birlikleri **kalıcı turizm yönetim platformlarına** dönüştürülmelidir.
8. Jeoturizm, speleoturizm, kuş gözlem ve kamp/trekking gibi alanlarda **Ar-Ge odaklı niş turizm ürünleri** geliştirilmelidir.
9. Turizm performansı **sürdürülebilirlik göstergeleriyle düzenli izlenmeli ve raporlanmalıdır.**

Kaynakça

- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Buckley, R. (2018). *Ecotourism: Principles and practices*. Wallingford, Birleşik Krallık: CABI Publishing.
- Doğanay, H., & Zaman, S. (2013). *Türkiye turizm coğrafyası*. Ankara: Pegem Akademi.
- Eagles, P., McCool, S., & Haynes, C. (2002). *Sustainable tourism in protected areas*. Gland, İsviçre: IUCN.
- Job, H., Becken, S., & Lane, B. (2017). Protected areas and tourism success factors. *Tourism Recreation Research*, 42(4), 508-519.
- Kajanus, M., Kangas, J., & Kurttila, M. (2012). SWOT in tourism planning. *Forest Policy and Economics*, 15, 68-76.
- Kiper, T. (2010). Ekoturizm ve sürdürülebilir kırsal kalkınma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(18), 41-49.
- Munar, A. M., & Jacobsen, J. K. (2014). Motivations for sharing tourism experiences through social media. *Tourism Management*, 43, 46-54.

- Newsome, D., Moore, S., & Dowling, R. (2013). *Natural area tourism*. Bristol, Birleşik Krallık: Channel View Publications.
- Öztürk, F. (2017). Sinop ilinde turizm faaliyetlerinin gelişimi. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 14(56), 55-78.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. (2017). *Sinop – Sorkun Şelaleleri Tabiat Anıtı raporu*. Ankara: Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü.
- Tussyadiah, I. (2014). AR-based tourism experiences. İçinde Z. Xiang & I. Tussyadiah (Editörler), *Information and communication technologies in tourism 2014* (s. 13-22). Dublin, İrlanda: Springer.
- TÜİK. (2023). *İstatistiklerle Türkiye – Çevre ve orman verileri*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.
- UNWTO. (2022). *Tourism and sustainability report*. Madrid, İspanya: UNWTO Publications.
- Yılmaz, B. (2020). Sinop'un doğa turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(2), 77-99.